UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Omni agro deserto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

nia perſiſtunt tantundē debent preſtare, quantum cōſueuerunt,
facit ꝰ.xii.ij.l.cum ſatis.§.caueant.in tex.ibi, in poſterum prohi-
beantur. Not. poſſe ferri ſententiam, vt in futurum non debeant
agentem moleſtare, ſicut in negatoria, vt inſti.de actio.§.eque.ꝛ in
vti poſſidetis, vt in ti.vti poſſ.ff.ꝛ C.ꝛ ſic patet quod ratione iu-
ris de preſenti fertur ſententia ſuper futuro. Secus ſi ius non
competeret de preſenti, vt l.j.§.j.ff.de vſuris. que hic allegatur
2 pro contrario. ¶ † Et per hanc literam dicit Andr.de Barul.
quod qui timet ne offendatur ab aliquo poteſt adire iudicem vt
ſibi caueatur per illum, vt non offendatur, de quo per Gul. in l.
illicitas.§.ne potentiores.de offi.preſi.ꝛ facit ff.de vſufru.l.equiſ-
ſimum.

LEX II.

1 ☞ Statutum quod aliquis non habeat vocem in ca. videtur ei
precludere viam in iudicio.
2 Imperator eſt vniuerſalis dominus omnium non tamen parti-
cularis.

COLONI. Coloni cenſiti licet reſpectu aliorum ſint
liberi, tamen quo ad perſonam dominorum, quibus tributa preſtant, videntur quadam ſeruitu-
te eſſe adſtricti, ꝛ ideo eos ad iudicium vocare non poſſunt pro
cauſis ciuilibus, niſi ratione ſuperexactiōis. ſed pro publicis cri-
minibus eos accuſant, ſi ſua vel ſuorum iniuriam proſequantur:
tamen ſua peculia, ꝛ eorum predia alienare non poſſunt inuitis
1 dominis inter viuos. h.d. † In tex.ibi, ipſi ſunt, ꝛ ideo cum perſo-
na eſt alienius, multo fortius bona illius, in tex.ibi, vocem nega-
mus. Not. modum loquendi. Nā per hoc patet quod ſi ſtatutum
dicit quod talis non habeat vocem in capitulo, per hoc videtur
ſibi precluſa via in iudicio. In gl. que incipit, coloni. ibi, nam ſepe
2 vulgariter. † Not. iſtud vulgare quid importet. In eadem ibi, ſic,
ꝛ alias not. quod omnia ſunt Principis quo ad iuriſdictionem, ꝛ
vniuerſale dominium, ſed non quātum ad particulare. de quo no.
plene.l.bene a zenone.ꝰ.de quad.preſcrip. In gl. ſuper verbo. alie-
naret. ibi, nec etiam intrare eccleſiam. De iure ciuili videtur ſe-
cus, vt not.gl.in l.quemadmodum.de agri.ꝛ cēſi.ꝛ eſt tex.in auth.
de ſanc.epiſc.§.adſcriptitios.

De colonis Paleſtinis. Rubr. L.

LEX VNICA.

CUM PER ALIAS. Coloni Paleſtini non poſ-
ſunt a terra recedere, ſicut
alij, ꝛ eorū dominis datur plena poteſtas reuocandi do-
1 mum. hoc dicit. Et nota † gloſſ.fin. huius legis quod nati in ter-
ra vbi fuit natus Chriſtus, non habent aliud priuilegiū quam
alij.

De colonis Thracenſibus. Rubr. LI.

LEX VNICA.

PER VNIUERSAM. Thracenſes ca-
pitationis non
preſtant tributa, ſed tributa terre, non tamē poſ-
ſunt a terra diſcedere, ꝛ occultans, vel retinens
colonum Thracenſem ipſum reſtituit domino
cum peculio, ꝛ cū agnatione, ꝛ punitur in duab.
1 libris auri. h.d. in tex.ibi, vagabundi. No. † de vagabundo, quia
a proprie ille dicitur vagabundus, qui vadit vagando per orbem.[a]
vt hic, ꝛ ꝰ.l.proxi.ꝛ eſt caſus in l.j.de tyro.lib.xij.ꝛ hoc tenet gloſſ.
ff.de dam.infec.l.iiij.§.pretor.verſ.verecunde.ꝛ hoc eſt verum, niſi
in proprio domicilio fuerint agnati, vel cognati qui vellent eum
ab inquietudine defendere, vt ꝰ.de agri.ꝛ cenſi.l.cum ſcimus.§.il-
lud quoque. Glo.tamen.ff.ad mun.l.eius.§.Celſus. dicit quod il-
le eſt vagabundus qui non habet domicilium. Sed hec truffa, qꝛ
ſecundum hoc ſemper opus eſſet quod locus originis eſſet paſ-
b ſus aratrum, quod eſſet abſurdum.[b]

ADDITIONES.

a ¶ Per orbem. Ad quod tu vide omnino Felin.in c.ſi.de for. cō-
pe.ver.de vagabundo.ꝛ quod ibi dixi in apoſtil. De vagabundis
dixi multa ꝰ.in add.ad Bar. ſed nunc non occurrit locus vide ta-
men omnino de hoc Ant.Cor.ſingu.ſuis in verſic. vagabundus.
incip. ſi beneficiatus. vbi late de multiplici vagabundo tractat.
b ALEX. ¶ Adde Bartol. in l.iiij.§.pretor. de damno infect.
qualiter vagabūdus ſit citandus, vide Inno.in c.ſi aduerſarius.
de eo qui mit.in poſ.cauſa rei ſeruan.ꝛ Spec.in tit. de competenti
iudicis adi in ver.quid ſi debitor, vide glo.ꝛ ibi Bar.in l.cū here-
ditas.ad Treb. qui dicantur vagabundi, ꝛ qualiter conuenian-
tur, ꝛ citandi ſint, vide Ioan.And.in addi.Spec.in tit.prealleg.ꝛ
ibi etiam ponit quid de banni.ꝛ per Cyn.ꝛ Bal.in l.j.vbi de cri.
agi opor.ꝛ in l.ad recogni.ꝛ que dixi ibi poſt Bart.ff. ex quibus
cau.in poſſ.ea.

De colonis Illyricanis. Rubr. LII.

LEX VNICA.

COLONOS. Coloni Illyricani origine a ter-
ra, ſe ſeparare non poſſunt ſcō-
traſacientes reuocantur, ꝛ reuocati ſubmittūtur
in vinculis.[a] ¶ Item receptantes eos, licet igno-
tos, puniuntur. hoc dicit. Et de hac receptatio-
ne vide quod dixi ꝰ.de agri. ꝛ cenſi.l. cum ſatis. ꝛ
1 ꝰ.de fab.l.pen. ¶ † In text.ibi, authoritate iudicis not. quod in-
tereſſe lucri ceſſantis iudex ex ſuo officio eſtimare debet quod no.
pro eo quod ponit Cyn.in l.vnic.ꝰ.de ſententijs, que pro eo quod
intereſt proferuntur, circa probationem intereſſe. In tex.ibi, illud
2 ſufficiat. ¶ † Not. optimum tex. contra receptatores exbanni-
torum, quod puniuntur pena receptatorum non ſolum ſi ſciue-
rint penam, in qua erant banniti, ꝛ cauſam pro qua erant banni-
ti, ſed etiam ſi omnino iſta ignorauerint, dum tamen ſciuerint i-
ſtos eſſe bannitos ſecus autem ſi hoc ignoraſſent.l.j.ꝰ. de recep. ꝛ
de agri. ꝛ cenſi.l.quemadmodum. ꝛ quod dixi ꝰ.de fabric.l.nullus.
Rubricas quatuor ſequentes vide per teipſum.

De omni agro deſerto. Rubr. LVIII.

LEX I.

CUM DIUUS. Predia deſerta decurioni-
bus loci, quibus ſubſunt aſ-
ſignari debent cum immunitate triennij, et ſi inſuffi-
cientes ſunt ad onera ſupportanda, debent diuidi, ex
a poſſeſſionibus fertilibus aſſignari. hoc dicit.[a] † Et no. ex fine legis
1 quod predia ſterilia debent adiungi per partes fertilibus pro-
pinquis ad hoc vt alia predia fertilia ſuſtineāt onera prediorum
b ſterilium. hoc dicit.[b]

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Hanc legem allegat Barto.in ſuo tractatu repre-
ſaliarum in iij.q.pen.q.princ. quod per ſtatutum poteſt fieri quod
quilibet de villa teneatur pro debito alterius, quod tamen intel-
lige, ꝛ limita vt per Bart.in iij.q.pe.q.princ.in l.prouidendum.ꝰ.
de decur.
b ALEX. ¶ † Quod ponderat Bartol. in l.ſi ſe non obtulit.§.
1 actor ff.de re iudi. allegat hanc legem, ſi quis de ciuitate non eſt
ſoluēdo, quod alij de ciuitate tenentur ſoluere pro illo per librā,
ꝛ ſolidum. ꝛ cum Barto.ibi tranſeunt omnes poſt eum, ſed Bar-
tol.in l.fin.§.miſta.ff.de mu. ꝛ hono. determinat contrarium, vbi
vult quod de iure communi onus deficientium nullus tenetur
ſubire. alleg.text.in l.j.ꝰ.vt nullus ex vica.pro alien.vicar.deb.li.
xj. Et reſpondet ad iſtam l.procedere, niſi alio modo eſſet expreſ-
ſum. lege municipali, quia illi legi vel conſuetudini ſtandum eſt,
vt damnum ſuſtineat. Pro hoc etiam facit diſtinctio. Bartol. in
l.ij.de apo.pub.lib.xj.de quo videas. ꝛ quod ibi ſcripſi. ꝛ vide per
Ang.in d.§.actor.verſi.querit Bar. quod ſi aliquis de vniuerſi-
tate. ꝛ vide Alex.in repe.l.ſepe.in prin.de re iudi.

LEX II.

SI QUIS. Poſſidens fundos ſteriles, et ferti-
les tributarios, ſi alienāt fertiles, ꝛ
ob hoc efficitur non ſoluendo, tenetur ad tributa fer-
1 tilium, ꝛ ſterilium emptor. hoc dicit. † Et nota quod
predia fertilia appellantur hic nerui prediorum ſterilium. Et eſt
ratio, ſicut in corpore humano caro fertilis, ꝛ imbecillis conſer-
uatur per neruos, ita predia ſterilia conſeruantur per fertilia.

LEX III.

UBICUNQUE. Recipientes predia deſerta cū
immunitate triennij, debent ca-
uere idonee quod predia non relinquant cum damno
Reipublice. hoc dicit. In text. ibi, Imperatorum. notanter dicit
Imperatorum. vnde ille cui aſſignarentur predia deſerta abſque
impetratione, non debet hac cautione grauari, qꝛ ſatis eſt quod
fuerint ipſo inuito illa predia ſibi aſſignata. In fin.gloſſ. vltim.
1 ¶ † Not. bene de hoc verbo, cautionis, vtrum intelligatur cum
a fideiuſſore[a] vel ſine, de verb.ſignific.l.ſancimus. ꝛ ibi per Cyn. et
hic per And.de Barulo.

ADDITIO.

a ¶ Cum fideiuſſore vel ſine. Adde gloſſ. ꝛ iſtam in l.ſi mandato.
§.ſi.ff.manda.ꝛ in l.caut.de ver.ſign.ꝛ in l.pretorie.in fin.ff.de pre-
to.ſtip. Bal.in l.ſancimus.in ij.op.ꝰ.de ver.ſign.ꝛ in aut.cui reli-
ctum.verſ.item not. quod idonea cautio.ꝰ.de indict.viduita. toll.
Alex.in l.j.ff.qui ſat.cog.ꝛ Cardi.in cle.j.§.ꝛ quia. de pen. et per
Oldra.conſi.lxviij.

LEX

LEX IIII.

Heredes. Hec lex eſt ſingularis. ſcriptus he-
res a tributario debitore etiã onus
fundorum ſterilĩ agnoſcere cogetur cedere omnibus
bonis que etiam ex alio titulo a debitore precepit.h.d.
1 ¶ † No,ſingu.caſum,in quo repudians hereditatem inſtituẽtis
eum,nõ ſolum priuatur hereditate verum etiam omnibus bonis
quocunque titulo ad eum deuolutis per inſtituentem. Et ſic eſt
argu.hic quod inſtitutus a debitore communis Peruſij, ſi repu-
diat eius hereditatem,priuatur omnibus bonis ſuis, quocunqꝫ
a titulo ei acquiſitis a teſtatore.[a]

ADDITIO.

a ANG. ¶ Hoc tamen eſt ſpeciale fauore fiſci, ergo in contra-
rium eſt ius commune.l.ius ſingulare.ff. de leg. ꝛ ſingu.not.
ALEX. ¶ Uide Ang.in l.j.ff.de acq.her.ꝛ vide in l.ſi patroni.
§.quid ergo.ff.ad Treb,ꝛ in l.qui hered.§.ſi pars.de cõd. ꝛ dem.
2 Utrum autem † repudiata hereditate videatur repudiatum of-
ficium executionis,ꝛ econuerſo,vide Bart.in l.cum proponas.C.
de fideicom.lib.

LEX V.

Qui vtilia. Poſſidẽs predia ſterilia. ꝛ fertilia,
non poteſt renunciare ſterilibus,ꝛ
fertilia retinere,ſed omnibus debet cedere,vt pariter o-
mnia curialibus deferantur,h.d.

LEX VI.

Quiſquis. Predium ſterile deſertum iungi de-
bet poſſidenti fundum fertilem do-
minicum vel templorum, ꝛ ſi nullus reperiatur volens
dictum fundum poſſidere , antiquo poſſeſſori reſtituitur preſtita
cautione ſoluendi tributa , ꝛ alias publicas functiones. h. d. In
tex.ibi,reluctandum,ſed quomodo reluctatur cum predium de-
ſertum aſſignetur domino inuito,vt ſ.eod.l.j. Reſpondeo, quod
hic loquitur in predio dominico,vel tẽplorum,ibi autem in pre-
1 dio priuati. In text.ibi,reuertantur. † Not.de verbo, reuertan-
tur,quia ſignificat tranſlationem dominij ipſo iure,ꝛ eſt vtile pro
ſubſtitutionibus. De quo habes in l.j.ff. de dona.ꝛ ſ.de reuoc.
dona.l.ſi vnquam.ꝛ de inoffi.dona.l.ſi totas.ꝛ dixi de vulga.ꝛ pu-
pilla,in l.centurio.

LEX VII.

Quicunque. Qui fundum patrimonialem
a ſterilem [a] ſua induſtria ferti-
lem fecerit debet ipſum perpetuo poſſidere , ꝛ ipſum
relinquere heredibus tanquam proprium , ꝛ ille, cui
aſſignata ſunt predia ſterilia,tributa preſentia,non preterita,ſol
uit,ꝛ etiam prõ preſentibus gaudet immunitate biennij,qua im-
munitate alij gaudere non debent. ¶ Item procurator cum videt
predia ſterilia,curare debet pro poſſe vt aſſignentur predijs vici-
nis fertilibus. ¶ Itẽ hoſpitale diachatone habet immunitatem
1 ne cogatur ſuſcipere predia ſterilia.hoc dicit. ¶ † In tex.ibi,per-
petuo.Not.argu.quod habens in emphyteuſim fundum ſterilẽ,
vel defectiuum,ſi ipſum ſui cultura fecerit meliorem, poteſt tranſ-
mittere ad heredes extraneos,nec finitur emphyteuſis tertia ge
neratione,licet in inſtrumento hoc non dicatur. Pro quo facit ĩ.
b l.qui fundos.tamen hoc non affirmo.[b] In tex.ibi,poſt biennium.
2 ¶ † Not.quod ille,cui aſſignatur predium patrimoniale princi-
pis ſterile , habet biennij vacationem a tributis. Si autem eſſet
fiſcale,tunc habet vacationem triennij,vt ſ.eod.l.j.ꝛ ita tenet hic
3 glo. In text.ibi,vt primum vicinas. ¶ † Not.hic argumen.quod
ad portandum granum de Cluſo Peruſino ad Ciuitatem Peru
ſij,primo debent grauari Cluſij, poſtea viciniores Cluſo, tertio
alij ſi primi ſint inter impotentes, pro quo facit optime ſ. de na-
ui.l.cum nauarchorum. An autem iſti propinquiores alijs te-
neantur portare ſuis ſumptibus,vel publicis,dic vt ibi dixi. In
text.ibi conſenſu omnium. Nota hic dicit conſenſu omnium.ꝛ ta
c men glo.dicit ſufficere conſenſus maioris partis,[c] ꝛ hoc eſt vtile
ad queſtionem ſtatuti dicentis quod factum per maiorem par-
tem ſtudij non valeat reprobari.quod certum eſt ſi ſit factum per
d maiorem partem,vt hic.[d] In tex.ibi,excludat. ¶ † Not.optimum
4 argumen.pro laboratoribus, ꝛ colonis terrarum, qui eorũ,cul-
tura fundos bonos,ꝛ fertiles fecerunt,cum eſſent ſteriles, vt non
poſſint per dominos eorum de cultura remoueri nec etiam eius
penſio augeri.facit.ĩ.tit.ij.l.j.

ADDITIONES.

a ¶ Sterilem. Que dicatur ſterilitas in fundo,vide Bartol.in l.ſi
vno.§.vbicunqꝫ.verſi.ſed dubitatur.ff.loca.ꝛ Sal.in l.licet. C.de
loc.verſi.quero quãdo non dicatur ſterilitas. vbi etiam vide bar
ꝛ Bal.ꝛ Jo.And.in addi.ad Specu.in tit.de loca.ꝛ And.Barb.
conſi.ſuo incipien.ſcripſit propheta.
b ALEX. ¶ Hoc dictũ ſecutus eſt And.j Rubr.de arbi. ſꝫ ipſemet.
ꝛ melius in l.etiam. in prin.ſol.matri.tenet cõtrarium,ꝛ bene per
c.ad aures.de reb.eccleſi.non alie. Nec obſtat iſte tex.quia loqui-
tur in re Principis,non eccleſie. Item non apparet hic quod eſ-
ſet data in emphyteuſim. Ita dicit ipſe ꝛ hoc verum tenendo opi.
quod talis emphyteuſis non tranſeat ad extraneos. De quo ple-
ne ibi,ꝛ in l.quod dicitur.de verbo.oblig.per Imo. Alexã. Adde
quod ſi quis fuit exemptus a canonis preſtatione alicuius fun-
di ſterilis in totum,vel in partem, ꝛ poſtea ſit effectus fertilis in-
duſtria poſſeſſoris,an debeatur preſtatio canonis,ꝛ poſſit augeri.
Caſus eſt quod non,in l.fi.ſ.de alluuionibus.quem alleg. Ange.
in l.ſi ſeruitus.ff.de ſerui.ruſti.predi. Imo ſecundum eum libera-
tio,ꝛ exemptio remanebit firma,per illum tex.ꝛ §.quia vero Leo-
nis.in auth.de non alie.ꝛ Bald.alleg. hanc legem in argumẽtum
in c.de alie.fund.patr.ꝛ ibi in tex.perpetuo not. argumen. Nota
caſum in quo emphyteuſis durat vltra tertiam generationem,et
ad extraneos tranſmittitur. Adde Roma.in Rubr.de arbi.regu
lariter tamen non egreditur tertiam generationem.in §. emphy-
teuſim,in auth,de alie ꝛ emphy. etiam ſi ſit preſcripta ſecundum
Bald.in c.j.§.quibuſdam obligauerunt.de feu.dato in vicem leg.
commiſſorie qui dicit ita conſuluiſſe de facto. Et eodem modo ſo-
let dici in dignitate,que obuenit ex accidenti, que non egreditur
tertiam generationem,ſcilicet pronepotes,ſecundum Barto.in l.
diuo Marco.ſ.de queſt. Et que dicatur tertia generatio,ꝛ vſque
ad quem gradum duret,vide per docto.in authent. ſi quas rui-
nas.ſ.de ſacroſanc.eccle. ꝛ in l.ſi mihi ꝛ Titio , ꝛ in l.quod dici-
tur.de verb.oblig.ꝛ a quo incipiat generatio, Ange.in §.emphy-
teuſim.in auth.de non alienan.
c ¶ Conſenſus maioris partis. Adde Bald.in l.veterem.nume.j.ꝛ
quod ibi poſui in apoſt.ad ipſum in verſic.quod omnes tangit.ſ.
de auth.preſtan.ꝛ Anto.Cor.ſingul. ſuis in ver. vniuerſitas to-
ta.quod ſit a maiori parte capituli.
d ALEX. ¶ Adde Inno.in c.ſi.de pecul.cleri. quod ſi clericus
fundum ſterilem eccleſie ſui cultura fecit fertilem,ꝛ propter deli-
ctum deponatur ab adminiſtratione pro victu, debet ſibi rema-
nere ille fundus fertilis,quod no. Ro.in litera,e.alias,ſ.no.xxxj.

LEX VIII.

2 ☞ Occupans predium incultum,ꝛ deſertum propria authorita
te,ſi accuſetur,qualiter teneatur.

Qui agros. Agrum ſterilem,ꝛ tributarium de-
ſertũ quilibet authoritate propria
poteſt euadere,ſiue euadens ſit vicinus,ſiue non,ſed dominus de
ſerens intra biennium recuperare põt reſtitutis expenſis culto-
1 ri,quo elapſo non auditur.h.d. † Nota diligenter ex hac lege qđ
aliud eſt agrum deſerere,ꝛ aliud derelinquere.qui eñ derelinqt
ipſum,ex penitentia non reuocat,vt l.j.ff pro derelic.ſed qui deſe
rit intra biennium ſic,vt hac l. ¶ Item biennium datur ſi nõ fuit
vocatus per poſſidentem,alias datur ſibi ſolum tẽpus ſemeſtre,
2 vt ĩ.e.l.locorum.† ꝛ eſt optima hec lex in ciuitate Eugubij,in qua
per formam ſtatutorum omnia predia ſunt tributaria. Nam ſi ali
quis predium incultum,ꝛ per conſequens deſertum authoritate
propria occupauerit,non tenetur condictione ex l.cũ querebatur.
ſ.vnde vi.ꝙ tenet gl.hic. Et ideo ſit cautus aduocatus accuſati
in dicta ciuitate interdicto recuperande,vel ex illa lege,vt articu
let quomodo predium erat incultum,ꝛ reputabatur deſertum quo
probato neceſſario ſequitur abſolutio,ex quo prediũ erat tribu-
tarium.ſecus ſi non erat,vt l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas.
ff.de acq.poſſeſ.niſi diuturnitas temporis,vt tempus x.annorum
aliud induceret,vt no.gloſſ.magna in l.j.ſ.de ſer.fugi. Per hanc
etiam legem dici põt qđ licet ſine titulo non preſcribantur res ſpa-
tio minori xxx.annorum.tamen in locis in quibus ſunt predia tri
butaria,ſpatio biennij preſcribitur res,vt hic. Et ideo ſit cautus
aduocatus conuẽti vel agentis vt articulet qđ omnia predia ſunt
tributaria ſm formam ſtatutorum,ꝛ qđ ipſe ſemper poſſedit illud
predium per biennium,ꝛ hoc probet per teſtes,ꝙ intrauit poſſeſ
3 ſionem illius predij tunc vacantis,ꝛ deſerti. † Et ob hoc preſumi-
tur tributarium quibus probatis agens,ꝛ excipiens obtinebit
abſqꝫ aliquo titulo,ꝛ ſi vult breuiori tempore poſſidens eſſe ſecu
rus,faciat citari illos,quorum credit intereſſe,vt compareant in-
tra ſex menſes ad contradicendũ,ſi credunt predium ad eos per-
tinere necne,vt ſi intra dictum tempus dñi non comparuerint,
poſſidens dñium ipſius acquirit pleno iure. Poſſes dicere quo-
modo dominus auditur ſi agrum deſeruit. Reſpondeo,non deſe
ruit.arg.l.j.ff.pro derelicto,ſed tm̃ culturam,ꝛ intra bienniũ au-
a ditur,quo elapſo non auditur.[a]

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Uide tex.ꝛ Bar.in l.de codẽ.de acq.poſſ.in verſ.per
hãc.l.vide hic dicta ad limitationem doctor.in l.Celſus de viu.ff.

LEX IX.

Qui fundos. Premitte ad euidentiã quod fundos patrimoniales Principis ille dicitur poſſidere iure priuati, qui ipſos accipit ſteriles, ⁊ ſui cultura fecit fertiles, vt ſ. eo. l. quicunque. Et ideo dicit Imperator quod poſſidens tales fundos, ſi eidem alij fundi ſteriles aſſignentur, quod ſibi datur electio, quod aut renuat fertiles, aut ſuſcipiat vtrunque. hoc dicit.

LEX X.

Qui per potentiam. Si fiſcus alicui ſucceſſerit, qui fundos ſteriles, ⁊ fertiles poſſidebat, ⁊ qualis per potentiam fertiles occupauerit, cogitur ſteriles ex eadem ſubſtantia proportione acceptare.

LEX XI.

3 ☞ Citatus ad iurandum de calumnia, ſi non comparet, non habetur pro confeſſo.

Locorum. Cum predia deſerta per equatorem alicui aſſignantur, antiqui domini per edicta vocantur, qui intra ſex menſes ſi venerint, recuperant bona, ⁊ debita contracta perſoluunt, ſed ſi per dictum tempus contumaces extiterint, perpetuo poſſidens poſſidebit, et
1 ſoluet tributa futura, non preterita. hoc dicit. ¶ † Not. caſum quomodo per lapſum ſex menſium quis poteſt priuari dominio
a rei ſue, de quo. ſ. eod. l. qui agros.[a] ¶ † Secundo not. hic caſum
2 quod contumax habetur pro confeſſo,[b] quod tenet hic gl. Idem
b not. in l. ij. §. ſenatus. ff. de iure fiſc. vbi delatus contumax tribus
c edictis[c] vocatus pro confeſſo habetur. Concor. in auth. de exhiben. re. §. ſi vero. de aſſer. tol. l. j. in fin. ⁊ ff. de re mili. l. qui cum vno.
3 §. qui poſt. ⁊ ſ. de iurament. calum. l. ij. §. penult. † regulariter contra, vt l. diuus. §. ſic ⁊ diuus. ff. de cuſto. reo. Ex hoc patet ſecundum And. de Baru. quod citatus vt veniat ad iurandum de ca-
4 lumnia, quod ſi non veniat non habetur pro confeſſo. † In tex. ibi proprietas poſſeſſionis. not. modum loquendi. Nam tantum eſt dicere proprietas poſſeſſionis quantum dominium rei, vt l. cum ſatis. de agricol. ⁊ cenſi. Et hoc eſt vtile pro ſtatutis dicentibus quod domini poſſeſſionis poſſunt talia facere. Nam non refertur
d ſolum ad dominos poſſidentes, ſed ad dominos rei.[d]

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Adde quod aliquando per lapſum quatuor menſium. l. cum duobus. §. idem reſpondit. pro ſocio.
b ¶ Pro confeſſo. An ⁊ quando contumax habeatur pro confeſſo. vide Feli. in c. cum Bartol. ad fi. de re iudica. vbi plene. ⁊ quid in cauſa criminali, vide Oldra. con. ſi. iiij.
c ¶ Edictis Sed quid ſi ſtatutum diſponat. dic idem, quia omnino intelligitur ſi ſit ter citatus, non ſemel pro omnibus, vt per do. Alexan. in l. abſentem. de pe. ⁊ Feli. in c. excommunicatus. de her.
d ANG. ¶ † Et hanc legem not. quia per eam habes quod cum
5 eccleſia ⁊ Reſpublica equiparentur, vt not. in l. Reſpublica. ſ. ex quib. cauſis ma. ⁊ requiritur in eccleſia ceſſatio biennij, vt emphyteuta poſſit expelli, vt l. ij ſ. de iure emphyt. quod illud verum eſt vbi eccleſia non citauit emphyteutam vt veniret ad ſoluendum canonem. ſed vbi citauit, non erit neceſſarius curſus biennij, ſed ſufficiet lapſus ſex menſium, per hanc l. quod ſingulariter not. quia pulchra limitatio eſt. vide in aut. de alien. ⁊ emphy. §. ſi vero quis. ALEX. ¶ Vide Ioan. And. in c. quoniam. §. quod ſi ſuper. vt lite non conteſta. ⁊ que dixi poſt Barto. in l. ſi fur. ff. de vſufru. ⁊ in terminis Specu. in titu. de probat. §. videndum verſicu. ſed pone ſtatutum. ⁊ Bal. in l. ij. §. locum. de relig. ⁊ ſum. Et quid veniat appellatione proprietatis. vide Bal. in l. pen ſ. ſi a non comp. iud. Et adde Io. And. ⁊ domi. Anto. in d. c. quoniam frequenter. §. quod ſi ſuper. vt lit. non conteſt. ⁊ quod not. Bald. in l. ſciendum. §. ſed etiam. cum ſeq. qui ſat. cog.

LEX XII.

Hac diffinitione. Ad tributa predij ſterilis nullus poſſidens fertilia adſtringitur, niſi poſtquam fuerit aſſecutus. hoc dicit.

LEX XIII.

Omnium. Domini prediorum debent requiri vt ſoluant tributa cantracta, ⁊ ipſis ceſſantibus aſſignantur volentibus ſoluere. hoc dicit. Et not. hanc legem in ciuitatibus, in quibus ſunt predia tributaria: Nam ſi domini non ſoluant tributa, incontinenti poſſunt predia alijs aſſignari.

LEX XIIII.

3 ☞ Res deſcripta in meo eſtimo preſumitur mea.
4 Confeſſio erronea vel falſa ſolutis expenſis corrigi poteſt, ſi cauſa erroris ſit probabilis.
Aſſertio facta in libello, vel exceptionibus, an poſſit corrigi.

Rura ⁊ poſſeſſiones. Si curialibus patientibus, et apud acta fatētibus predia eſſe alicuius, ⁊ tributa quis ſoluerit, apud ſoluentes remanet perpetuo dominiũ prediorum,
1 ⁊ nulla repetendi datur licentia. † Et not. hanc legem contra fratres, qui fecerunt ſe in inſtrumentis emptionum tantummodo nominari, ⁊ poſtea predia fecerunt in cataſtro conſcribi eis, ⁊ fratribus, ⁊ ſic communiter tributa ſunt ſoluta. Nam pro hoc eſt fratribus dominium acquiſitum ſicut ipſis, quos tenor inſtrumenti deſignat. Pro quo facit ſ. de dona. l. cenſualis, ⁊ not. per
a Cyn. ſ. de rei vend. l. ſolennibus.[a] † In text. ibi, apud acta. Not.
2 quod licet confeſſio extraiudicialis, qua ego confiteor dominium rei mee eſſe tuum, non preiudicet mihi, vt l. cum falſa. ſ. de iur. et fac. ign. tamen ſecus in iudicio, licet iſta ſit confeſſio falſa, per hãc
b l.[b] † In gl. hac lege ibi, non poteſt corrigi. hec eſt verum,[c] niſi ſit
3 erronea confeſſio, vel falſa, ⁊ cauſa erroris ſit probabilis vel iuſta,
c vt l. interrogatam. ſ. de libe. cau. ⁊ ff. de confeſ. l. cum fideicommiſſum, ⁊ de interroga. ac. l. confeſſionibus, ⁊ facit ſ. de dec. l. ſi ille. et tunc non admittitur erroris correctio, niſi refectis expenſis, ſi iudici videbitur, vt l. edita. ſ. de eden. cum ſua gl. Et not. bene an aſſertio facta in libello precum, vel exceptionis, poſſit corrigi.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Adde Bal. in l. ſolennibus. in prin. ſ. de rei vendi. ⁊ Roma. in litera. d. no. lvj. ⁊ in conſilio Bal. vbi dicitur quod apponens aliquod ſignum rei quod videtur eſſe cõmunis, ſi ſignum ſit commune. Idem dicit in l. ſi patruus. ſ. communia vtriuſ. iudi. ⁊ facit in rubro, ⁊ nigro, vt nemini lice. ⁊ vt nemo priuatus tit. et Bartol. in tracta. de inſignijs ⁊ armis. ⁊ in materia eſtimi. vide quod dixi in l. fi. in fi. de predijs nauicular. Nicola. de Neapoli per gloſſam hic dicit, quod interlocutoria redacta in ſcriptis nõ põt reuocari per iudicem. Simile dicit in teſte, quod hoc licet alias poſſit ſe corrigere, tamen dicto ſuo in ſcriptis redacto non licet. Facit gl. in c. apud miſerabilem. xxxij. q. j. que dicit quod confeſſio redacta in ſcriptis reuocari non poteſt. Sed certe Nicolaus videtur male dicere, quia glo. hic non dicit quod dictus Nicolaus. Scdo, quia iſtud eſt contra tex. in c. cum ceſſante. de appella. ibi, ne proceſſus negotij friuolis occaſionibus retardetur, que rõ ceſſat, ſiue interlocutoria ſit redacta in ſcriptis, ſiue non. Cogita tamen.
b ALEX. ¶ Vide que dixi inſtit. de act. in §. ſic. itaque. Paul. de Ca. in l. ſcriniarios. ſ. de teſtamen. milita. vbi dicit, quod in dubio preſumitur pro matricula. ⁊ quod per eam quis preſumatur quaſi in poſſeſſiõe, vt ibi per Bal. ⁊ Sal. ⁊ hoc alleg. Pau. de Ca.
3 ibi, quando preſumatur pro eſtimo, † quia ſi aliqua poſſeſſio deſcripta eſt in eſtimo meo, preſumitur mea alleg. l. fi. cum glo. ⁊ ibi Bar. de predijs naui. ſ. cum ibi notatis per Bal. in l. cenſualis. ſ. de don. ⁊ quod no. in l. cum poſſeſſor. §. j. de cenſi.
c ¶ Hoc eſt verũ. Tu vide de hoc Lanfran. de Oria. in c. quoniam contra falſam. §. confeſſiones. nu. xxxij. verſi. pro veritate. ⁊ ibi peſui. habes multa ſingularia de hac materia extra de proba.

LEX XV.

Si quis deſerta. Ad euidentiam ſcias quod quedam predia erant adſcripta nauicularie functioni, vt ſ. de predi. naui. per totum. ⁊ dicta predia erant etiam tributaria. Et ideo ſi dicta predia efficiuntur ſterilia, ⁊ deſerta, alicui adiungentur, ille autem ſolum ad nauiculariam functionem, et non ad tributa tenebitur.

LEX XVI.

Si quis authoritate. Accipienti fundum patrimonialem ſterilem ſub certi canonis annui preſtatione, non debet augeri canon ex melioratione. hoc dicit. ¶ Not. hãc l. contra inſatiabiles prelatos, de quibus vidiſtis in l. cum ſatis. §. caueant. de agr. ⁊ cenſi. in l. j. in qui. cau. coloni.

De fundis limitrophis, & terris, & paludibus, & paſcuis limitaneis vel caſtrorum. Rub. LIX.

LEX I.

Tyberianus. Ad euidẽtiã ſcias quod quidam prefectus, qui vocabatur Tyberianus, ſtatuit quaſdam poſſeſſiones quibuſdam militibus cuſtodientibus limites Imperij, quando deferebantur frumenta, hoc ſtatutum hic confirmat hec lex, ⁊ iubet in perpetuum obſeruari, mandatque quod reſcripta in contra-
1 rium impetrata nullius ſint momenti. hoc dicit. ¶ † Et hoc eſt optimum argumentum ſecundum Andre. de Barulo contra potentes exiſtentes in curia Romana, vt reſcripta impetrata ab eis ipſo iure ſint nulla, quando inferunt hec alicui preiudicium

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN